

RAN-2301131402040001
M.A. (Hindu Studies)(Semester-II) Examination April - 2026
Hindu Studies : MHS-109(A)
Vedang-Shiksha, Nirukta Vyakaran
(कृति : वेदांग-शिक्षा, निरुक्त, व्याकरण)
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર-1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (સાતમાંથી માંથી પાંચ)
10

- 1) વેદ શબ્દ કયા ધાતુઓથી બનેલ છે?
વેદ શબ્દ કિસ ધાતુ સે બના હૈ?
- 2) માત્રા એટલે શું?
માત્રા કયા હૈ ?
- 3) કલ્પ શબ્દને સમજાવો?
કલ્પ શબ્દ કી વ્યાખ્યા કીજિયે?
- 4) શ્રૌતસૂત્રમાં શેનું વર્ણન છે?
શ્રૌતસૂત્ર મેં કયા વર્ણિત હૈ ?
- 5) અનુષ્ટુપ છંદનું છંદબંધારણ જણાવો?
અનુષ્ટુપ છંદ કા છંદબંધારણ બતાય ?
- 6) જ્યોતિષ વેદાંગનું શું કાર્ય છે?
જ્યોતિષ વેદાંગ કા કાર્ય કયા હૈ?
- 7) ઉદાત્ત સ્વરનું લક્ષણ આપો.
ઉદાત્ત સ્વર કા લક્ષણ દીજિયે।

પ્ર-2. વેદાંગ શબ્દને સમજાવી યાસ્ક પ્રણિત નિરુક્તશાસ્ત્ર ગ્રન્થનો સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
13

વેદાંગ શબ્દ કી વ્યાખ્યા કર, યાસ્ક પ્રણિત નિરુક્તશાસ્ત્ર ગ્રન્થ કી વિસ્તાર સે ચર્ચા કીજિયે।

13
અથવા/અથવા
પ્ર-2. વેદ શબ્દ વ્યુત્પત્તિ સમજાવી છંદશાસ્ત્રનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.
13

વેદ શબ્દ કી વ્યુત્પત્તિ કર છંદશાસ્ત્ર કા વિસ્તૃત પરિચય દીજિયે।

13

પ્ર-૩.	કલ્પ એટલે શું? ઋગ્વેદીય શ્રોતસૂત્રોનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.	13
	કલ્પ કયા છે? ઋગ્વેદીય શ્રોતસૂત્રના વિસ્તૃત પરિચય દીજીએ.	13
	અથવા/અથવા	
પ્ર-૩.	વેદાંગો કેટલા છે? કોઈ પણ બે વેદાંગોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.	13
	વેદાંગ કિતને છે? કિસી દો વેદાંગોની વિસ્તૃત ચર્ચા કીજીએ.	13
પ્ર-4.	વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	14
	વિવરણાત્મક નોંધ દીજીએ (કિન્હી દો)	14
1)	શુલ્વસૂત્રનો પરિચય.	
	શુલ્વસૂત્રના પરિચય.	
2)	તૈત્તરીય પ્રાતિશાખ્ય.	
	તૈત્તરીય પ્રતિશાખ્ય.	
3)	વેદના પ્રમુખ સ્વરો.	
	વેદના પ્રમુખ સ્વર.	
4)	ત્રિષ્ટુપ્ અને બૃહતી છંદનું લક્ષણ તથા ઉદાહરણ.	
	ત્રિષ્ટુપ્ અને બૃહતી છંદના લક્ષણ અને ઉદાહરણ	